

Opinto-ohjaajan virkanimikkeen muutos (virka 116)

Opkalkt 29.04.2026 § 54

Valmistelija

Muhoksen yläkoulun rehtori Juha Piirala p. 044 4970 434:

Muhoksen kunnan voimassa olevan hallintosäännön 70 §:n mukaan (viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen) valtuusto päättää kunnanjohtajan viran perustamisesta, lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta. Kunnanhallitus päättää muiden virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

Lautakunnat voivat kuitenkin päättää alaistensa virkojen:

- kelpoisuusehtojen muutoksista,
- virkanimikkeiden muuttamisesta sekä
- toistaiseksi voimassa olevien työsopimussuhteiden kelpoisuusehdoista ja nimikkeistä.

Yläasteen opinto-ohjaajan virka numero 116 on vapautunut täytettäväksi 10.8.2026 alkaen. Nykyinen virkanimike on otettu käyttöön tilanteessa, jossa yläasteen opinto-ohjaaja toimi myös lukiossa. Sitten tilanne on muuttunut siten, että Muhoksen lukiolle on valittu oma opinto-ohjaaja ja viran 116 haltija on toiminut yksinomaan Muhoksen yläkoulun oppilaanohjaajana.

Termien opinto-ohjaaja ja oppilaanohjaaja välinen ero kulkee perusopetuksen ja toisen asteen välillä. Lisäksi koulun virallinen nimi on muuttunut vuoden 1997 jälkeen, jolloin nyt käsiteltävänä oleva virkanimike on otettu käyttöön: yläasteesta on tullut Muhoksen yläkoulu. Ennen viran täyttöprosessin aloittamista on syytä päivittää kyseisen tehtävän kelpoisuusehdot sekä virkanimike.

Oppilaanohjauksen lehtorin kelpoisuusvaatimukset määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) mukaisesti:

- ylempi korkeakoulututkinto,
- opinto-ohjaajan opinnot (60 opintopistettä) sekä
- vähintään 60 opintopisteen (tai 35 opintoviikon) laajuiset opettajan pedagogiset opinnot.

MUHOKSEN YLÄKOULUN REHTORIN EHDOTUS:

Opetus- ja kasvatuslautakunta päättää:

1. Muuttaa yläasteen opinto-ohjaajan viran nro 116 perusopetuksen oppilaanohjauksen lehtorin viraksi nro 116 10.8.2026 alkaen.
2. Poistaa virkaan sisältyneen lukion opinto-ohjauksen.
3. Todeta, että viran kelpoisuusvaatimukset määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) mukaisesti.
4. Virka täytetään 10.8.2026 alkaen toistaiseksi voimassa olevana.

Esittelijä

sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta

Päätösesitys

Opetus- ja kasvatuslautakunta hyväksyy yläkoulun rehtorin ehdotuksen.

Käsittely Asian käsittelyn alussa toimialajohtaja Juha Valta esitti, että asia jätetään pöydälle.

Puheenjohtaja kysyi hyväksyykö lautakunta yksimielisesti toimialajohtajan esityksen asian jättämisestä pöydälle. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti esityksen.

Päätös Opetus- ja kasvatustaloutakunta päätti jättää asian pöydälle.

Opkalkk 27.05.2026
165/01.01.00.00/2026

Valmistelija Muhoksen yläkoulun rehtori Juha Piirala p. 044 4970 434:

Suomen opinto-ohjaajat ry:n (SOPO) ja Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n virallinen suositus perusopetukseen on yksi opinto-ohjaaja 150 oppilasta kohden. Muhoksen yläkoulussa on ensi lukuvuonna arviolta 460 oppilasta, jolloin suosituksen mukainen laskennallinen tarve on tarkalleen kolme täysiaikaista ohjaajaa. Myös Opetushallituksen Hyvän ohjauksen kriteerit edellyttävät, että ohjaukseen on varattava resurssia siten, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada riittävästi monipuolista, jatkuvaa ja yksilöllistä ohjausta tarpeensa mukaan. Mekaaninen oppilasmäärän tuplaaminen ohjaajaa kohden tekee näiden laatu- ja saavutettavuuskriteerien täyttämistä mahdotonta.

Oppilaanohjaajien lakisääteinen työnkuva on laajentunut huomattavasti viime vuosien lakimuutosten myötä. Erityisesti tehostettu oppilaanohjaus velvoittaa kunnat tarjoamaan lisätukea niille perusopetuksen päättövaiheessa oleville nuorille, joilla on riski jäädä toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle. Valtakunnallisten arvioiden mukaan tehostettua ohjausta tarvitsee keskimäärin 15–20 % ikäluokasta, mikä tarkoittaa yläkoulun kokoisessa oppilaitoksessa noin 25–30 oppilasta per ikäluokka. Opetushallituksen hankearvioissa tehostetun ohjauksen aikatarpeeksi on määritelty keskimäärin 10 tuntia vuodessa per ohjattava oppilas, mikä sisältää intensiivisen yksilöohjauksen ja moniammatillisen verkostotyön. Pelkästään tämän yhden kohderyhmän lakisääteinen hoitaminen sitoo koululla noin 250–300 tuntia puhdasta työaikaa vuodessa. Lisäksi koulun omille pienryhmien oppilaille suunnatun ohjauksen on oltava tavanomaista intensiivisempää ja pitkäjänteisempää.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) korostaa raporteissaan, että ohjauksen resursoinnissa on aina huomioitava alueelliset ja kuntakohtaiset erityispiirteet. Muhoksen kunnassa tilanne on poikkeuksellisen vaativa, sillä alueella sijaitsee runsaasti sijoitettujen nuorten yksiköitä. Lisäksi Muhoksella on Nuorten Ystävien toimintaa, mikä omalta osaltaan kuormittaa oppivelvollisuuden ohjausta. Tämän vuoksi kunnan oppivelvollisuusvastaavan tehtäväkenttä on moninkertaisesti laajempi ja raskaampi kuin muissa samankokoisissa kunnissa. Sijoitettujen nuorten oppivelvollisuuden seuranta ja haastavat siirtymävaiheen prosessit sitovat huomattavan osan siitä ohjaajaresurssista, joka on nimellisesti osoitettu yläkoululle. Mikäli oppivelvollisuusvastaavan tehtävä ja koulun ohjaustyö yritetään sovittaa vain kahdelle työntekijälle, tosiasiallinen ohjausresurssi koululla jää alle kahden henkilötyövuoden, mikä on 460 oppilaitoksen oppilaitokselle täysin riittämätön.

Kunnan säästötavoitteita ja taloutta tarkasteltaessa resursseja tulisi kohdentaa ja mahdollisia säästöjä etsiä sieltä, missä oppilasmäärät ovat

viime vuosina tosiasiallisesti vähentyneet eli alakoulujen puolelta. Muhoksen yläkoulun oppilasmäärä on edelleen korkealla tasolla, ja tämänhetkisten väestöarvioiden mukaan yläkoulun oppilasmäärä alkaa laskea vasta lukuvuonna 2029–2030. Ohjausresurssin ennenaikainen leikkaaminen tässä vaiheessa ei siten vastaa todellista oppilastilannetta, vaan loisi keinotekoisien ja vaarallisten vajeiden yläkoulun palvelutasoon tilanteessa, jossa oppilasmäärä on huipussaan.

Resurssien vetäminen äärimmilleen muodostaa myös vakavan riskin työntekijöiden jaksamiselle ja työssä uupumiselle. Oppilaanohjaajien tehtävät vaativat jatkuvaa henkistä läsnäoloa ja venymistä, ja liian suuri ohjattavien määrä johtaa herkästi ylikuormitukseen. Olisi toiminnallinen ja inhimillinen katastrofi, mikäli oppilaanohjaaja uupuisi ja jäisi sairauslomalle juuri kevään yhteishaun alla. Yhteishaku on lakisääteinen, tiukasti aikataulutettu kriittinen nivelvaihe, jonka onnistunut läpivienti vaatii ohjaajilta saumatonta ja intensiivistä työtä. Yhdenkin työntekijän uupuminen ja putoaminen pois pelistä tässä vaiheessa jättäisi kymmenet nuoret ja heidän perheensä ilman lakisääteistä tukea, mikä vaarantaisi koko ikäluokan hakeutumisen jatko-opintoihin ja aiheuttaisi kunnalle välittömiä laillisia sekä hallinnollisia ongelmia.

On painokkaasti korostettava, että yläkoulun oppilaanohjauksen tason lasku johtaa pahimmillaan paitsi suuriin inhimillisiin seurauksiin oppilaiden tulevaisuuden kannalta, myös koituu yhteiskunnalle ja kunnalle taloudellisesti todella kalliiksi. Kun nuori ei saa riittävää tukea elämänsä tärkeimmässä nivelvaiheessa, riski väärille valinnoille, opintojen keskeyttämiselle ja kokonaan koulutuksen sekä työelämän ulkopuolelle putoamiselle moninkertaistuu. Yhdenkin nuoren syrjäytymisen on arvioitu maksavan yhteiskunnalle elinkaarikustannuksina yli miljoona euroa. Ennaltaehkäisevästä ohjaustyöstä tinkiminen tässä vaiheessa ei tuo todellisia säästöjä, vaan siirtää kustannukset moninkertaisina kunnan omiin palveluihin (kuten nuorisotoimeen ja etsivään nuorisotyöhön) sekä laajemmalle yhteiskunnalle ja hyvinvointialueen sosiaalitoimeen (kuten lastensuojeluun).

Kolmen oppilaanohjaajan resurssi ei ole Muhoksen nykyisessä oppilastilanteessa ja kuntakohtaisessa erityisrakenteessa ylläpitäyttyä, vaan välttämätön ja perusteltu minimi toimivalle oppilaanohjaukselle. Se takaa Opetushallituksen laatukriteerien täyttymisen, vastaa Karvin peräänkuuluttamaan alueelliseen tarpeeseen, mahdollistaa lakisääteisen tehostetun ohjauksen toteuttamisen ja turvaa Muhokselle sijoitettujen nuorten erityisen tuen sekä työntekijöiden lakisääteisen työsuojelun ja jaksamisen. Resurssin säilyttäminen nykyisessä oppilastilanteessa on investointi, jolla ehkäistään nuorten syrjäytymistä, henkilöstön uupumista ja näistä kunnalle aiheutuvia huomattavia pitkäaikaiskustannuksia.

MUHOKSEN YLÄKOULUN REHTORIN EHDOTUS: Muhoksen yläkoulun ja kunnan oppilaanohjauksen resurssi säilytetään kolmessa päätoimisessa työntekijässä. Resurssin leikkaaminen kahteen työntekijään vaarantaisi lakisääteisten tehtävien hoitamisen, oppilaiden yhdenvertaisuuden sekä ohjauksen laadun ja jatkuvuuden kriittisessä nivelvaiheessa.

Esittelijä

sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta

Päätösesitys

Opetus- ja kasvatustalouden lautakunta päättää:

1. Muuttaa yläasteen opinto-ohjaajan viran nro 116 perusopetuksen oppilaanohjauksen lehtorin viraksi nro 116 10.8.2026 alkaen.
2. Poistaa virkaan sisältyneen lukion opinto-ohjauksen.

3. Todeta, että viran kelpoisuusvaatimukset määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) mukaisesti.
4. Virka täytetään määräaikaisena ajalla 10.8.2026-5.6.2027.

Päätös